

Οδυσσέας Ελύτης

Οδυσσέας Ελύτης 20px

Γέννηση	2 Νοεμβρίου 1911 Ηράκλειο Κρήτης, Ελλάδα
Θάνατος	18 Μαρτίου 1996 (84 ετών) Αθήνα, Ελλάδα
Ιδιότητα	Έλληνας ποιητής, Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας (1979)

Ο **Οδυσσέας Ελύτης** (2 Νοεμβρίου 1911 - 18 Μαρτίου 1996), φιλολογικό ψευδώνυμο του **Οδυσσέα Αλεπουδέλλη**, ήταν ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές, μέλος της λογοτεχνικής γενιάς του '30. Διακρίθηκε το 1960 με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης και το 1979 με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας, ο δεύτερος και τελευταίος μέχρι σήμερα Έλληνας που τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ. Γνωστότερα ποιητικά του έργα είναι τα *Άξιον Εστί*, *Ήλιος ο πρώτος*, *Προσανατολισμοί* κ.α. Διαμόρφωσε ένα προσωπικό ποιητικό ιδίωμα και θεωρείται ένας από τους ανανεωτές της ελληνικής ποίησης. Πολλά ποιήματά του μελοποιήθηκαν, ενώ συλλογές του έχουν μεταφραστεί μέχρι σήμερα σε πολλές ξένες γλώσσες. Το έργο του περιλάμβανε ακόμα μεταφράσεις ποιητικών και θεατρικών έργων. Υπήρξε μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Έργων Τέχνης και της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Κριτικής, Αντιπρόσωπος στις *Rencontres Internationales* της Γενεύης και *Incontro Romano della Cultura* της Ρώμης. thumb|250 px|right|Μεταλλικό ανάγλυφο με τον Οδυσσέα Ελύτη, από τη Λότηζια Ηρακλείου Κρήτης (έργο του Γιάννη Παππά)

Βιογραφία

Νεανικά χρόνια

Ο Οδυσσέας Ελύτης γεννήθηκε στις 2 Νοεμβρίου του 1911 στο Ηράκλειο της Κρήτης. Ήταν το τελευταίο από τα έξι παιδιά του Παναγιώτη Αλεπουδέλλη και της Μαρίας Βρανά. Ο πατέρας του καταγόταν από τον συνοικισμό Καλαμιάρης της Παναγιούδας Λέσβου και είχε εγκατασταθεί στην πόλη του Ηρακλείου από το 1895, όταν σε συνεργασία με τον αδελφό του ίδρυσε ένα εργοστάσιο σαπωνοποιίας και πυρηνελαιουργίας. Το παλαιότερο όνομα της οικογένειας Αλεπουδέλλη ήταν Λεμονός, και αργότερα μετασηματίστηκε σε Αλεπός. Η μητέρα του καταγόταν από τον Παππάδο της Λέσβου^[1].

Το 1914 ο πατέρας του μετέφερε τα εργοστάσιά του στον Πειραιά και η οικογένεια εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Ο Οδυσσέας Ελύτης εγγράφηκε το 1917 στο ιδιωτικό σχολείο Δ.Ν. Μακρή, όπου φοίτησε για επτά χρόνια, έχοντας μεταξύ άλλων δασκάλους του τον Ι.Μ. Παναγιωτόπουλο και τον Ι.Θ. Κακριδή. Τα πρώτα καλοκαίρια της ζωής του πέρασαν στην Κρήτη, τη Λέσβο και τις Σπέτσες. Τον Νοέμβριο του 1920, μετά την πτώση του Βενιζέλου, η οικογένειά του αντιμετώπισε διώξεις, εξαιτίας της προσήλωσής της στις βενιζελικές ιδέες. Ο ίδιος ο Βενιζέλος είχε στενές σχέσεις με την οικογένεια και είχε φιλοξενηθεί συχνά στην οικία της στο κτήμα του Ακλειδιού. Αποκορύφωμα των διώξεων που γνώρισε η οικογένειά του ήταν η σύλληψη του πατέρα του. Το 1923 ταξίδεψε οικογενειακώς στην Ευρώπη, επισκεπτόμενος την Ιταλία, την Ελβετία, τη Γερμανία και τη Γιουγκοσλαβία. Στη Λωζάνη ο ποιητής είχε την ευκαιρία να γνωρίσει από κοντά τον εξόριστο μετά την πτώση του Ελευθέριο Βενιζέλο.

Το φθινόπωρο του 1924 εγγράφηκε στο Γ' Γυμνάσιο Αρρένων Αθηνών και συνεργάστηκε στο περιοδικό *Η Διάπλασις των Παίδων*, χρησιμοποιώντας διάφορα ψευδώνυμα. Όπως ο ίδιος ομολογεί (πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία δίνει ο Ελύτης στο βιβλίο του *Ανοιχτά Χαρτιά*), πρωτογνώρισε τη νεοελληνική λογοτεχνία, αυτός ο θρεμμένος με παγκόσμια έργα του πνεύματος, που ξόδευε όλα του τα χρήματα

αγοράζοντας βιβλία και περιοδικά. Εκτός από την ενασχόλησή του με τη λογοτεχνία, ασχολήθηκε ενεργά με ορειβατικές εκδρομές στα βουνά της Αττικής και αντιδρώντας στη διάθεσή του για διάβασμα στράφηκε στον αθλητισμό. Ακόμη και τα βιβλία που αγόραζε έπρεπε να έχουν σχέση με την ελληνική φύση: Καμπούρογλου, Κ.Πασαγιάννης, Στ. Γρανίτσας, κι ένας τρίτομος «Οδηγός της Ελλάδος». Την Άνοιξη του 1927 μία υπερκόπωση και μία αδενοπάθεια τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τις φίλαθλες τάσεις του καθλώνοντάς τον στο κρεβάτι για περίπου τρεις μήνες. Ακολούθησαν ελαφρά συμπτώματα νευρασθένειας και περίπου την ίδια περίοδο στράφηκε οριστικά προς τη λογοτεχνία, γεγονός που συνέπεσε με την εμφάνιση αρκετών νέων λογοτεχνικών περιοδικών, όπως η *Νέα Εστία* και τα *Ελληνικά Γράμματα*.

Το καλοκαίρι του 1928 πήρε το απολυτήριο του γυμνασίου με βαθμό 7^{3/11}. Μετά από πιέσεις των γονέων του, αποφάσισε να σπουδάσει χημικός, ξεκινώντας ειδικά φροντιστήρια για τις εισαγωγικές εξετάσεις του επόμενου έτους. Την ίδια περίοδο ήρθε σε επαφή με το έργο του Καβάφη και του Κάλβου ανανεώνοντας τη γνωριμία του με τη θελκτική αρχαία λυρική ποίηση. Παράλληλα ανακάλυψε το έργο του Πωλ Ελύαρ και των Γάλλων υπερρεαλιστών, που επέδρασαν σημαντικά στις ιδέες του για τη λογοτεχνία, σύμφωνα με τον ίδιο: «...μ' ανάγκασαν να προσέξω κι αδιάστατα να παραδεχτώ τις δυνατότητες που παρουσίαζε, στην ουσία της ελεύθερης ενάσκησης της, η λυρική ποίηση»^[2].

Λογοτεχνία

Κάτω από την επίδραση της λογοτεχνικής του στροφής, παραιτήθηκε από την πρόθεση να ασχοληθεί με τη χημεία και το 1930 εγγράφηκε στη Νομική Σχολή της Αθήνας. Όταν το 1933 ιδρύθηκε η *Ιδεοκρατική Φιλοσοφική Ομάδα* στο πανεπιστήμιο, με τη συμμετοχή των Κ. Τσάτσου, Π. Κανελλόπουλου, Ι. Θεοδωρακόπουλου και Ι. Συκουτρή, ο Ελύτης ήταν ένας από τους εκπροσώπους των φοιτητών, συμμετέχοντας στα "Συμπόσια του Σαββάτου" που διοργανώνονταν. Την ίδια εποχή μελέτησε τη σύγχρονη ελληνική ποίηση του Καίσαρος Εμμανουήλ (τον *Παράφωνο αυλό*), τη συλλογή *Στου γλιτωμού το χάζι* του Θεοδώρου Ντόρου, τη *Στροφή* (1931) του Γιώργου Σεφέρη και τα *Ποιήματα* (1933) του Νικήτα Ράντου. Με ενθουσιασμό συνέχισε παράλληλα τις περιπλανήσεις του στην Ελλάδα, τις οποίες περιγράφει ο ίδιος: "*Πιονιέροι αθητινοί, μέρες και μέρες προχωρούσαμε νησιτικοί και αξύριστοι, πιασμένοι από το αμάξωμα μιας ετοιμοθάνατης Σεβρολέτ, ανεβοκατεβαίνοντας αμιολόφους, διασχίζοντας λιμνοθάλασσες, μέσα σε σύννεφα σκόνης ή κάτω από ανελέητες νεροποντές, καβαλικεύαμε ολοένα όλα τα εμπόδια και τρώγαμε τα χιλιόμετρα με μιαν αχορταγιά που μονάχα τα είκοσι μας χρόνια και η αγάπη μας γι' αυτή τη μικρή γη που ανακαλύπταμε, μπορούσαν να δικαιολογήσουν*".^[2]

Την ίδια περίοδο συνδέθηκε στενότερα με τον Γιώργο Σαραντάρη (1908-1941), ο οποίος τον ενθάρρυνε στις ποιητικές του προσπάθειες, όταν ακόμα ο Ελύτης ταλαντευόταν σχετικά με το αν έπρεπε να δημοσιεύσει τα έργα του, ενώ τον έφερε σε επαφή και με τον κύκλο των *Νέων Γραμμάτων* (1935-1940, 1944). Το περιοδικό αυτό, με διευθυντή τον Αντρέα Καραντώνη και συνεργάτες παλιούς και νεότερους αξιόλογους Έλληνες λογοτέχνες, όπως οι (Γιώργος Σεφέρης, Γεώργιος Θεοτοκάς, Άγγελος Τερζάκης, Κοσμάς Πολίτης, Άγγελος Σικελιανός κ.ά.), έφερε στην Ελλάδα τις σύγχρονες δυτικές καλλιτεχνικές τάσεις και γνώρισε στο αναγνωστικό κοινό κυρίως τους νεότερους ποιητές, με τη μετάφραση αντιπροσωπευτικών έργων τους ή με άρθρα κατατοπιστικά για την ποίησή τους. Έγινε το πνευματικό όργανο της γενιάς του '30 που φιλοξένησε στις στήλες του όλα τα νεωτεριστικά στοιχεία, κρίνοντας ευνοϊκά και προβάλλοντας τις δημιουργίες των νέων Ελλήνων ποιητών.

Νέα Γράμματα

Όπως ο Ελύτης αναγνωρίζει, το 1935 στάθηκε μια ιδιαίτερη χρονιά στην πνευματική πορεία του. Τον Ιανουάριο κυκλοφόρησε το περιοδικό *Νέα Γράμματα*. Τον Φεβρουάριο γνώρισε τον Ανδρέα Εμπειρικό, που χαρακτηριστικά τον περιέγραψε: «...ο μεγάλης αντοχής αθλητής της φαντασίας, με γήπεδο την οικουμένη ολόκληρη και διασκελισμό τον Έρωτα. Το έργο του, κάθε του καινούργιο έργο, ζωσμένο από ένα μικρό ουράνιο τόξο, είναι μια υπόσχεση προς την ανθρωπότητα, μια δωρεά που αν δεν την κρατούν ακόμα όλοι στα χέρια τους

είναι αποκλειστικά και μόνον από δική τους αναξιοότητα»^[2]. Τον ίδιο μήνα ο Εμπειρικός έδωσε διάλεξη με θέμα «Υπερρεαλισμός, μια νέα ποιητική σχολή», που αποτέλεσε και την πρώτη επίσημη παρουσίαση του υπερρεαλισμού στο ελληνικό κοινό. Οι δύο ποιητές συνδέθηκαν με στενή φιλία, που κράτησε πάνω από 25 χρόνια. Τον Μάρτιο της ίδιας χρονιάς, εκτός από το *Μυθιστόρημα* του Σεφέρη, κυκλοφόρησε η ποιητική συλλογή *Υψικάμνος* του Εμπειρικού, με ποίηση ορθόδοξα υπερρεαλιστική. Ο Ελύτης, δέκα χρόνια νεότερος, είδε να ανοίγεται μπροστά του διάπλατη μια πόρτα σε μια νέα ποιητική πραγματικότητα, όπου μπορούσε με τα δικά του εφόδια να θεμελιώσει το ποιητικό του οικοδόμημα. Το Πάσχα οι δυο φίλοι επισκέφτηκαν τη Λέσβο, όπου με τη συμπαράσταση των Μυτιληνίων ζωγράφων Ορέστη Κανέλλη και Τάκη Ελευθεριάδη ήρθαν σε επαφή με την τέχνη του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου, που είχε πεθάνει έναν χρόνο πριν.

Κατά τη διάρκεια μιας συγκέντρωσης του κύκλου των *Νέων Γραμμάτων* στο σπίτι του ποιητή Γ.Κ. Κασιμίπαλη, οι παριστάμενοι κράτησαν ορισμένα χειρόγραφα του Ελύτη, με το πρόσχημα να τα μελετήσουν καλύτερα, και τα στοιχειοθέτησαν κρυφά με το ψευδώνυμο "Οδυσσέας Βρανάς", με στόχο τη δημοσίευσή τους, παρουσιάζοντάς τα αργότερα στον ίδιο τον Ελύτη. Αυτός αρχικά ζήτησε την απόσυρσή τους απευθύνοντας ειδική επιστολή στον Κασιμίπαλη, ωστόσο τελικά πείστηκε να δημοσιευτούν αποδεχόμενος το επίσης ψευδώνυμο "Οδυσσέας Ελύτης".

Η δημοσίευση των πρώτων ποιημάτων του στα *Νέα Γράμματα* έγινε τον Νοέμβριο του 1935, στο 11ο τεύχος του περιοδικού. Ο Ελύτης δημοσίευσε επίσης μεταφράσεις ποιημάτων του Ελνάρ και στο προλογικό του άρθρο παρουσιάζει τον δημιουργό τους ως τον ποιητή που «*Ο,τι γράφει φτάνει αμέσως στην καρδιά μας, μας χτυπάει κατάστηθα σαν κύμα ζωής άλλης βγαλμένης από το άθροισμα των πιο μαγικών ονείρων μας*».

Το 1936, στην «Α΄ Διεθνή Υπερρεαλιστική Έκθεση των Αθηνών», ο Ελύτης παρουσίασε ζωγραφικούς πίνακες με την τεχνική της χαρτοκολλητικής (collage).^[3] Εκείνη τη χρονιά, η ομάδα των νέων λογοτεχνών ήταν πιο στέρεη και μεγαλύτερη. Ο Ελύτης γνωρίστηκε επίσης με τον ποιητή Νίκο Γκάτσο, που μερικά χρόνια αργότερα τύπωσε την υπερρεαλιστική «*Αμοργό*». Το 1937 υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών στην Κέρκυρα, αλληλογραφώντας παράλληλα με τον Νίκο Γκάτσο και τον Γιώργο Σεφέρη, που βρίσκονταν στην Κορυτσά. Λίγο μετά την απόλυσή του, τον επόμενο χρόνο, ο Μήτσος Παπανικολάου δημοσίευσε το άρθρο "*Ο ποιητής Οδυσσέας Ελύτης*" στα *Νέα Γράμματα*, το οποίο συνέβαλε στην καθιέρωσή του.

Το 1939 εγκατέλειψε οριστικά τις νομικές σπουδές και, μετά από αρκετές δημοσιεύσεις ποιημάτων του σε περιοδικά, τυπώθηκε η πρώτη του ποιητική συλλογή με τίτλο *Προσανατολισμοί*. Τον επόμενο χρόνο, μεταφράστηκαν για πρώτη φορά ποιήματά του σε ξένη γλώσσα, όταν ο Samuel Baud Bovy δημοσίευσε ένα άρθρο για την ελληνική ποίηση στο ελβετικό περιοδικό *Formes et Couleurs*.^[4]

Αλβανικό μέτωπο

Κείνοι που επράξαν το κακό — τους πήρε μαύρο σύγνεφο
 Ζωή δεν είχαν πίσω τους μ' έλατα και με κρύα νερά
 Μ' αρνί, κρασί και τουφεκιά, βέργα και κληματόσταυρο
 Παππού δεν είχαν από δρυ κι απ' οργισμένον άνεμο
 Στο καραούλι δεκαοχτώ μερόνυχτα
 Με πικραμένα μάτια·
 Τους πήρε μαύρο σύγνεφο — δεν είχαν πίσω τους αυτοί
 Θειο μπουρλοτιέρη, πατέρα γεμιτζή
 Μάνα που να 'χει σφάξει με τα χέρια της
 Ή μάνα μάνας που με το βυζί γυμνό
 Χορεύοντας να 'χει δοθεί στη λευτεριά του Χάρου!

Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας (Από το ΙΑ΄)

Με την έναρξη του πολέμου ο Ελύτης κατατάχθηκε ως ανθυπολοχαγός στη Διοίκηση του Στρατηγείου Α΄ Σώματος Στρατού. Στις 13 Δεκεμβρίου 1940 μετατέθηκε στη ζώνη πυρός και στις 26 Φεβρουαρίου του επόμενου χρόνου μεταφέρθηκε με σοβαρό κρούσμα κοιλιακού τύφου στο Νοσοκομείο Ιωαννίνων. Στη διάρκεια της κατοχής υπήρξε ένα από τα ιδρυτικά μέλη του «Κύκλου Παλαμά», που ιδρύθηκε στις 30 Μαΐου του 1943. Εκεί, την Άνοιξη του 1942 ανακοινώνει το δοκίμιό του «Η αληθινή φυσιογνωμία και η λυρική τόλμη του Α. Κάλβου».

Τον Νοέμβριο του 1943 εκδόθηκε η συλλογή «*Ο Ήλιος ο Πρώτος μαζί με τις Παραλλαγές πάνω σε μια αχτίδα*», σε 6.000 αριθμημένα αντίτυπα, ένας ύμνος του Ελύτη στη χαρά της ζωής και στην ομορφιά της φύσης. Στα *Νέα Γράμματα* που άρχισαν να επανεκδίδονται το 1944, δημοσίευσε το δοκίμιό του «*Τα κορίτσια*», ενώ από το 1945 ξεκίνησε η συνεργασία του με το περιοδικό *Τετράδιο* μεταφράζοντας ποιήματα του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα και παρουσιάζοντας σε πρώτη δημοσίευση το ποιητικό του έργο *Άσμα Ηρωικό και Πένθιμο για τον χαμένο Ανθυπολοχαγό της Αλβανίας*. Ο πόλεμος του '40 του έδωσε την έμπνευση και για άλλα έργα, την *Καλωσύνη στις Λυκοποριές*, την *Αλβανιάδα* και την ανολοκλήρωτη *Βαρβαρία*. Την περίοδο 1945-1946 διορίστηκε για ένα μικρό διάστημα Διευθυντής Προγράμματος στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας, έπειτα από σχετική σύσταση του Σεφέρη, που ήταν διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Αντιβασιλέα Αρχιεπισκόπου Αθηνών Δαμασκηνού. Συνεργάστηκε επίσης με την «Αγγλοελληνική Επιθεώρηση», όπου δημοσίευσε ορισμένα δοκίμια, την «Ελευθερία» και την «Καθημερινή», όπου διατήρησε ως το 1948 μια στήλη τεχνοκριτικής.

Ευρώπη

Το 1948 ταξίδεψε στην Ελβετία, για να εγκατασταθεί στη συνέχεια στο Παρίσι, όπου παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας στη Σορβόνη. Περιγράφοντας τις εντυπώσεις του από την παραμονή του στη Γαλλία, σχολίασε τα συναισθήματα και τις σκέψεις του: «*Ένα ταξίδι που θα μ' έφερνε πιο κοντά στις πηγές της μοντέρνας τέχνης, συλλογίζομουν. Χωρίς να λογαριάζω ότι θα μ' έφερνε συνάμα πολύ κοντά και στις παλιές μου αγάπες, στα κέντρα όπου είχαν δράσει οι πρώτοι Υπερρεαλιστές, στα καφενεία όπου είχαν συζητηθεί τα Μανιφέστα, στη Rue de l'Odeon και στην Place Blanche, στο Montparnasse και στο St. Germain des Prés*»^[2]. Στο Παρίσι υπήρξε ιδρυτικό μέλος της *Association Internationale des Critiques d'Art* ενώ είχε επίσης την ευκαιρία να γνωριστεί με τους Αντρέ Μπρετόν, Πωλ Ελύάρ, Αλμπέρ Καμιύ, Τριστάν Τζαρά, Πιερ Ζαν Ζουβ, Ζουάν Μιρό και άλλους.

Με τη βοήθεια του Ελληνογάλλου τεχνοκριτικού Ε. Teriade, που πρώτος είχε προσέξει την αξία του έργου του συμπατριώτη του Θεόφιλου, συνάντησε τους μεγάλους ζωγράφους Ανρί Ματίς, Μαρκ Σαγκάλ, Αλμπέρτο Τζιακομέτι, Τζόρτζιο ντε Κίρικο και Πάμπλο Πικάσο, για του οποίου το έργο έγραψε αργότερα άρθρα και αφιέρωσε στην τέχνη του το ποίημα «*Ωδή στον Πικάσο*». Το καλοκαίρι του 1950 ταξίδεψε στην Ισπανία ενώ κατά τη διάρκεια της παραμονής του στο Λονδίνο, από τα τέλη του 1950 μέχρι τον Μάιο 1951, συνεργάστηκε με το Β.Β.С. πραγματοποιώντας τέσσερις ραδιοφωνικές ομιλίες. Λίγο νωρίτερα είχε ξεκινήσει τη σύνθεση του *Άξιον Εστί*.

Επιστροφή στην Ελλάδα

Της αγάπης αίματα	* με πορφύρωσαν
Και χαρές ανίδωτες	* με σκιάσανε
Οξειδώθηκα μες στη	* νοτιά
	* των ανθρώπων
Μακρινή Μητέρα	* Ρόδο μου Αμάραντο
Στ' ανοιχτά του πέλαγου	* με καρτέρεσαν
Με μπομπάρδες τρικάρταρες	* και μου ρίξανε
Αμαρτία μου νά 'χα	* κι εγώ
	* μιαν αγάπη
Μακρινή Μητέρα	* Ρόδο μου Αμάραντο
Τον Ιούλιο κάποτε	* μισανοίξανε
Τα μεγάλα μάτια της	* μες στα σπλάχνα μου
Την παρθένα ζωή μια	* στιγμή
	* να φωτίσουν
Μακρινή Μητέρα	* Ρόδο μου Αμάραντο
Κι από τότε γύρισαν	* καταπάνω μου
Των αιώνων όργητες	* ξεφωνίζοντας
"Ο που σ' είδε, στο αίμα	* να ζει
	* και στην πέτρα"
Μακρινή Μητέρα	* Ρόδο μου Αμάραντο
Της πατρίδας μου πάλι	* ομοιώθηκα
Μες στις πέτρες άνθισα	* και μεγάλωσα
Των φονιάδων το αίμα	* με φως
	* ξεπληρώνω
Μακρινή Μητέρα	* Ρόδο μου Αμάραντο
<i>Το Άξιον Εστί (Τα Πάθη, ι')</i>	

Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα, το 1952 έγινε μέλος της «Ομάδας των Δώδεκα», που κάθε χρόνο απένειμε βραβεία λογοτεχνίας, από την οποία παραιτήθηκε τον Μάρτιο του 1953, αλλά επανήλθε δύο χρόνια αργότερα. Το 1953 ανέλαβε και πάλι για έναν χρόνο τη Διεύθυνση Προγράμματος του Ε.Ι.Ρ., διορισμένος από την κυβέρνηση Παπάγου, θέση από την οποία παραιτήθηκε τον επόμενο χρόνο. Στο τέλος του έτους έγινε μέλος της *Ευρωπαϊκής Εταιρείας Πολιτισμού* στη Βενετία και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του θεάτρου Τέχνης του Κάρολου Κουν.

Το 1958, μετά από μία δεκαπενταετή περίπου περίοδο ποιητικής σιωπής, δημοσιεύτηκαν αποσπάσματα από το *Άξιον Εστί* στην *Επιθεώρηση Τέχνης*. Το έργο εκδόθηκε τον Μάρτιο του 1960 από τις εκδόσεις *Ίκαρος*, αν και φέρεται τυπωμένο τον Δεκέμβριο του 1959. Λίγους μήνες αργότερα απέσπασε για το *Άξιον Εστί* το Α΄ Κρατικό Βραβείο Ποίησης. Την ίδια περίοδο εκδόθηκαν και οι «*Έξη και Μία Τύψεις για τον Ουρανό*». Το 1961 με κυβερνητική πρόσκληση επισκέφτηκε τις Ηνωμένες Πολιτείες από τα τέλη Μαρτίου έως τις αρχές Ιουνίου. Τον επόμενο χρόνο μετά από ένα ταξίδι στη Ρώμη επισκέφτηκε τη Σοβιετική Ένωση, προσκεκλημένος μαζί με τον Ανδρέα Εμπειρίκο και τον Γιώργο Θεοτοκά. Το δρομολόγιο που ακολούθησαν περιλάμβανε την Οδησό, τη

Μόσχα, όπου έδωσε μία συνέντευξη, και το Λένινγκραντ.

Το 1964 ξεκίνησε η ηχογράφιση του μελοποιημένου *Άξιον Εστί* από τον Μίκη Θεοδωράκη, ενώ η συνεργασία του Ελύτη με τον συνθέτη είχε ξεκινήσει ήδη από το 1961. Το ορατόριο του Θεοδωράκη εντάχθηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών και επρόκειτο αρχικά να παρουσιαστεί στο Ηρώδειο, ωστόσο το Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως αρνήθηκε να το παραχωρήσει, με αποτέλεσμα ο Ελύτης και ο Θεοδωράκης να αποσύρουν το έργο, το οποίο παρουσιάστηκε τελικά στις 19 Οκτωβρίου στο κινηματοθέατρο *Rex*.

Το 1965 του απονεμήθηκε από τον Βασιλέα Κωνσταντίνο το παράσημο του Ταξιάρχου του Φοίνικος και το επόμενο διάστημα ολοκλήρωσε τη συλλογή δοκιμίων που θα συγκροτούσαν τα *Ανοιχτά Χαρτιά*. Παράλληλα πραγματοποίησε ταξίδια στη Σόφια, καλεσμένος της *Ένωσης Βουλγάρων Συγγραφέων* και στην Αίγυπτο. Μετά το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, απείχε από τη δημοσιότητα ασχολούμενος κυρίως με τη ζωγραφική και την τεχνική του κολάζ^[5], ενώ αρνήθηκε πρόταση να απαγγείλει ποιήματά του στο Παρίσι εξαιτίας της δικτατορίας που επικρατούσε. Στις 3 Μαΐου του 1969 εγκατέλειψε την Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, όπου ξεκίνησε τη συγγραφή της συλλογής *Φωτόδεντρο*. Λίγους μήνες αργότερα επισκέφτηκε για ένα διάστημα την Κύπρο, ενώ το 1971 επέστρεψε στην Ελλάδα και τον επόμενο χρόνο αρνήθηκε να παραλάβει το "Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας" που είχε θεσπίσει η δικτατορία. Μετά την πτώση της δικτατορίας, διορίστηκε πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ι.Ρ.Τ. και μέλος για δεύτερη φορά του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Θεάτρου (1974 - 1977). Παρά την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας να συμπεριληφθεί στο ψηφοδέλτιο των βουλευτών Επικρατείας, ο Ελύτης αρνήθηκε, παραμένοντας πιστός στην αρχή του να μην αναμιγνύεται ενεργά στην πολιτική πρακτική. Το 1977 αρνήθηκε επίσης την αναγόρευσή του ως Ακαδημαϊκού.

Βραβείο Νόμπελ

Τότε όμως η Ποίηση; Τι αντιπροσωπεύει μέσα σε μια τέτοια κοινωνία; Απαντώ: τον μόνο χώρο όπου η δύναμη του αριθμού δεν έχει πέραση. Και ακριβώς, η εφειτηνή απόφασή σας να τιμήσετε στο πρόσωπό μου την ποίηση μιας μικρής χώρας δείχνει σε πόσο αρμονική ανταπόκριση βρίσκεστε με την χαριστική αντίληψη της τέχνης, την αντίληψη ότι η τέχνη είναι η μόνη εναπομένουσα πολέμιος της ισχύος που κατήντησε να έχει στους καιρούς μας η ποσοτική αποτίμηση των αξιών.

Κατά τα χρόνια που ακολούθησαν συνέχισε το πολύπλευρο πνευματικό του έργο. Το 1978 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ το 1979 τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Η αναγγελία της απονομής του βραβείου από τη Σουηδική Ακαδημία έγινε στις 18 Οκτωβρίου "*για την ποίησή του, η οποία, με φόντο την ελληνική παράδοση, ζωντανεύει με αισθηματοποιημένη δύναμη και πνευματική καθαρότητα βλέμματος τον αγώνα του σύγχρονου ανθρώπου για ελευθερία και δημιουργικότητα*"^{[6][7]}, σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης. Ο Ελύτης παρέστη στην καθιερωμένη τελετή απονομής του βραβείου στις 10 Δεκεμβρίου του 1979, παραλαμβάνοντάς το από τον Βασιλέα Κάρολο Γουστάβο και γνωρίζοντας παγκόσμια δημοσιότητα. Τον επόμενο χρόνο κατέθεσε το χρυσό μετάλλιο και τα διπλώματα του βραβείου στο Μουσείο Μπενάκη. Την απονομή του Νόμπελ ακολούθησαν τιμητικές διακρίσεις εντός και εκτός Ελλάδας, μεταξύ αυτών και η απονομή φόρου τιμής σε ειδική συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων, η αναγόρευσή του σε επίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, η ίδρυση έδρας νεοελληνικών σπουδών με τίτλο "Έδρα Ελύτη" στο πανεπιστήμιο *Rutgers* του Νιου Τζέρσεϊ, καθώς και η απονομή του αργυρού μεταλλίου *Benson* από τη Βασιλική Φιλολογική Εταιρεία του Λονδίνου.

Πέθανε στις 18 Μαρτίου του 1996 από ανακοπή καρδιάς στην Αθήνα.

Έργο

Ο Οδυσσέας Ελύτης αποτέλεσε έναν από τους τελευταίους εκπροσώπους της λογοτεχνικής γενιάς του '30, ένα από τα χαρακτηριστικά της οποίας υπήρξε το ιδεολογικό δίλημμα ανάμεσα στην ελληνική παράδοση και τον ευρωπαϊκό μοντερνισμό. Ο ίδιος ο Ελύτης χαρακτήριζε τη δική του θέση στη γενιά αυτή ως *παράξενη* σημειώνοντας χαρακτηριστικά: *"από το ένα μέρος ήμουν ο στερνός μας γενιάς, που έσκυβε στις πηγές μας ελληνικότητας, κι απ' την άλλη ήμουν ο πρώτος μας άλλης που δέχονταν τις επαναστατικές θεωρίες ενός μοντέρνου κινήματος"*^[8]. Το έργο του έχει επανειλημμένα συνδεθεί με το κίνημα του υπερρεαλισμού, αν και ο Ελύτης διαφοροποιήθηκε νωρίς από τον "ορθόδοξο" υπερρεαλισμό που ακολούθησαν σύγχρονοί του ποιητές, όπως ο Ανδρέας Εμπειρικός, ο Νίκος Εγγονόπουλος ή ο Νικόλαος Κάλας. Επηρεάστηκε από τον υπερρεαλισμό και δανείστηκε στοιχεία του, τα οποία ωστόσο αναμόρφωσε σύμφωνα με το προσωπικό του ποιητικό όραμα, άρρηκτα συνδεδεμένο με το λυρικό στοιχείο και την ελληνική λαϊκή παράδοση. Οι επιρροές από τον υπερρεαλισμό διακρίνονται ευκολότερα στις δύο πρώτες ποιητικές συλλογές του *Προσανατολισμοί* (1940) και *Ήλιος ο πρώτος* (1943).

Μία από τις κορυφαίες δημιουργίες του υπήρξε το ποίημα *Το Άξιον Εστί* (1959), έργο με το οποίο ο Ελύτης διεκδίκησε θέση στην εθνική λογοτεχνία, προσφέροντας ταυτόχρονα μία «συλλογική μυθολογία» και ένα «εθνικό έργο»^[9]. Η λογοτεχνική κριτική υπογράμμισε την αισθητική αξία του, καθώς και την τεχνική του αρτιότητα. Η γλώσσα του επαινήθηκε για την κλασική ακρίβεια της φράσης^[10] ενώ η αυστηρή δόμησή του χαρακτηρίστηκε ως άθλος που «δεν αφήνει να διαφανεί πουθενά ο παραμικρός βιασμός της αυθόρμητης έκφρασης»^[11]. Τον «εθνικό» χαρακτήρα του *Άξιον Εστί* υπογράμμισαν μεταξύ άλλων ο Δ.Ν. Μαρωνίτης και ο Γ.Π. Σαββίδης, ο οποίος σε μία από τις πρώτες κριτικές του ποιήματος διαπίστωσε πως ο Ελύτης δικαιούνταν το επίθετο «εθνικός», συγκρίνοντας το έργο του με αυτό του Σολωμού, του Παλαμά και του Σικελιανού^[9].

Η μεταγενέστερη πορεία του Ελύτη υπήρξε πιο ενδοστρεφής, επιστρέφοντας στον αισθησιασμό της πρώιμης περιόδου του και σε αυτό που ο ίδιος ο Ελύτης αποκαλούσε ως έκφραση μιας «μεταφυσικής του φωτός»: *«Έτσι το φως, που είναι η αρχή και το τέλος κάθε αποκαλυπτικού φαινομένου, δηλώνεται με την επίτευξη μιας ολοένα πιο μεγάλης ορατότητας, μιας τελικής διαφάνειας μέσα στο ποίημα που επιτρέπει να βλέπεις ταυτοχρόνως μέσα απ' την ύλη και μέσα από την ψυχή»*^[8]. Ιδιόμορφο, αλλά και ένα από τα σημαντικότερα έργα του Ελύτη, μπορεί να χαρακτηριστεί το σκηνικό ποίημα *Μαρία Νεφέλη* (1978), στο οποίο χρησιμοποιεί - για πρώτη φορά στην ποίησή του - την τεχνική του κολάζ.

Πέρα από το ποιητικό του έργο, ο Ελύτης άφησε σημαντικά δοκίμια, συγκεντρωμένα στους τόμους *Ανοιχτά Χαρτιά* (1974) και *Εν Λευκώ* (1992), καθώς και αξιολογες μεταφράσεις ευρωπαϊών ποιητών και θεατρικών συγγραφέων.

Εργογραφία

Ποιητικές συλλογές

- *Προσανατολισμοί*, Πυρσός, Αθήνα 1940
- *Ήλιος ο Πρώτος, Μαζί με τις παραλλαγές πάνω σε μαν αχτίδα*, Γλάρος, Αθήνα 1943
- *Άσμα ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας*, «Τετράδιο», τχ. 2, 1945· Ίκαρος, Αθήνα 1962.
- *Το Άξιον Εστί*, Ίκαρος, Αθήνα 1959
- *Έξι και μία τύψεις για τον ουρανό*, Ίκαρος, Αθήνα 1960
- *Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας*, Ίκαρος, Αθήνα 1971
- *Το Φωτόδεντρο και η Δέκατη Τέταρτη Ομορφιά*, Ίκαρος, Αθήνα 1971
- *Το Μονόγραμμα*, Ίκαρος, Αθήνα 1972
- *Τα Ρω του Έρωτα*, Αστερίας, Αθήνα 1972
- *Τα Ετεροθαλή*, Ίκαρος, Αθήνα 1974

- *Μαρία Νεφέλη*, Ίκαρος, Αθήνα 1978
- *Τρία ποιήματα με σημαία ευκαιρίας*, Ίκαρος, Αθήνα 1982
- *Ημερολόγιο ενός αθέατου Απριλίου*, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 1984
- *Ο μικρός ναυτίλος*, Ίκαρος, Αθήνα 1985
- *Τα ελεγεία της Οξώπετρας*, Ίκαρος, Αθήνα 1991
- *Δυτικά της λύπης*, Ίκαρος, Αθήνα 1995
- *Εκ του πλησίον*, Ίκαρος, Αθήνα 1998 (μεταθανάτια έκδοση)

Δοκίμια

- *Η αληθινή φυσιογνωμία και η λυρική τόλμη του Ανδρέα Κάλβου*, Νέα Εστία, Αθήνα 1946
- *Ο ζωγράφος Θεόφιλος*, Αστερίας, Αθήνα 1973
- *Ανοιχτά χαρτιά*, Αστερίας, Αθήνα 1974
- *Η μαγεία του Παπαδιαμάντη*, Ερμής, Αθήνα 1976
- *Αναφορά στον Ανδρέα Εμπειρικό*, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 1980
- *Ιδιωτική Οδός*, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 1990
- *Τα Δημόσια και τα Ιδιωτικά*, Ίκαρος, Αθήνα 1990
- *Εν λευκώ*, Ίκαρος, Αθήνα 1993
- *Ο κήπος με τις ανταπάτες*, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 1995

Μεταφράσεις

- Ζαν Ζιρωντού, *Νεράιδα - Ονειρόδραμα σε τρεις πράξεις*, Εταιρία Σπουδών Σχολής Μωραΐτη, Αθήνα 1973
- Μπέρτολτ Μπρεχτ, *Ο κύκλος με την κιωλία*, Εταιρία Σπουδών Σχολής Μωραΐτη, Αθήνα 1974 (Επανακυκλοφορεί από Ύψιλον/θέατρο, Αθήνα 2010)
- *Δεύτερη γραφή*, Ίκαρος, Αθήνα 1976
- *Σαπφώ*, Ίκαρος, Αθήνα 1984
- *Ιωάννης - Η Αποκάλυψη*, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 1985

Συνεντεύξεις - Λευκώματα

- *Συν τοις άλλοις, 37 συνεντεύξεις*, επιμέλεια : Ηλίας Καφάογλου, Ύψιλον/Βιβλία, Αθήνα 2011
- *Οδυσσέας Ελύτης: Ο ναυτίλος του αιώνα*, επιμέλεια: Ιουλίτα Ηλιοπούλου, Ίκαρος, Αθήνα 2011

Μελοποιημένα έργα / ποιήματα του Ελύτη

Σημαντικός αριθμός ποιημάτων του Οδυσσέα Ελύτη έχει μελοποιηθεί και τραγουδηθεί από πολλούς καλλιτέχνες^[12]. Μερικά έργα αναφέρονται παρακάτω:

- «*Άξιον Εστί*», Μίκης Θεοδωράκης
 - Της δικαιοσύνης Ήλιε νοητέ
 - Ένα το χελιδόνι
- Μικρές Κυκλάδες
 - Του μικρού Βοριά, Μίκης Θεοδωράκης^[13]
 - Η Μάγια, Μίκης Θεοδωράκης^[13]
- Τα Ρω του Έρωτα
 - Το θαλασσινό τριφύλλι, Λίνος Κόκκοτος^[13]
- Η πεντάμορφη στον κήπο, Γιώργος Κουρουπός^[14]
- Η νεροσταγόνα, Θόδωρος Αντωνίου^[14]
- Με την πρώτη σταγόνα της βροχής, Μάνος Χατζιδάκις^[14]

- Ο Ήλιος ο ηλιάτορας, Δημήτρης Λάγιος^[15]
- «Προσανατολισμοί», Ηλίας Ανδριόπουλος - Οδυσσέας Ελύτης, δίσκος (1984)^{[16][17]}
- Ο Ήλιος ο ηλιάτορας, Ζαράνης Πέτρος^[18]
- Ο Αύγουστος, Ζαράνης Πέτρος^[19]

Βιβλιογραφία

- Mario Vitti, «Οδυσσέας Ελύτης: Βιβλιογραφία 1935-1971», συνεργασία Αγγελικής Γαβαθά, Ίκαρος, Αθήνα, 1977
- Κίμων Φράιερ (μφ. Νάσος Βαγενάς), «Άξιον Εστί το τίμημα. Εισαγωγή στην ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη», Κέδρος 1978
- Δ.Ν. Μαρωνίτης, «Όροι του λυρισμού στον Οδυσσέα Ελύτη», Κέδρος 1980
- Mario Vitti, «Οδυσσέας Ελύτης. Κριτική μελέτη», Ερμής, Αθήνα 1984
- Αφιέρωμα στον Οδυσσέα Ελύτη, «Γράμματα και Τέχνες», 43-44, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1985
- «Αφιέρωμα Οδυσσέας Ελύτης», περιοδικό Χάρτης, Τεύχος 21-23, Αθήνα, Νοέμβριος 1986
- Α. Μυκωνίου-Δρυμπέτα, «Ελύτης και σουρρεαλισμός. Η καταγραφή μιας επίδρασης», Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1988
- Νίκος Δήμου, «Δοκίμια Ι. Οδυσσέας Ελύτης», Νεφέλη, Αθήνα, 1992
- Ηλίας Πετρόπουλος, «Ελύτης, Μόραλης, Τσαρούχης», Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1998
- Α. Μπελεζίνης, «Ο όψιμος Ελύτης», Ίκαρος, Αθήνα, 1999
- Συλλογικό έργο, «Δεκαέξι κείμενα για το Άξιον Εστί», Ίκαρος, Αθήνα, 2001
- Παναγιώτης Νούτσος, . "Ο Ελύτης και η 'πολιτική' της υπερρεαλιστικής γραφής", Θέματα Λογοτεχνίας, αρ. 1 (Νοέμβρ. 1995/ Φεβρ. 1996), 46-52.
- Μαρία Χατζηγιακουμή, «Η υπέρβαση της ιστορίας στο έργο του Οδυσσέα Ελύτη», Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2004
- Οδυσσέας Ελύτης, «Αυτοπροσωπογραφία σε λόγο προφορικό», Ύψιλον 2000

Σημειώσεις

- [1] Η Λέσβος είναι το νησί καταγωγής του Ελύτη. Στην πρωτεύουσα του νησιού, Μυτιλήνη, ο αερολιμένας φέρει το όνομα "ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ" προς τιμήν του.
- [2] Οδυσσέας Ελύτης, *Ανοιχτά Χαρτιά*
- [4] Το ίδιο άρθρο μεταφράστηκε αργότερα στα ελληνικά από τον Γ. Κ. Κατσιμπάλη (*Νέα Εστία*, 1 Ιουνίου 1942).
- [5] Κάποια από τα κολάζ του Οδυσσέα Ελύτη (<http://xoomer.alice.it/gkouts/>)
- [6] Literature 1979 (http://nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1979/)
- [7] Περιοδικό Χάρτης, Αφιέρωμα στον Οδυσσέα Ελύτη, τ.21-23, σ. 277
- [8] Οδυσσέας Ελύτης, *Αυτοπροσωπογραφία σε λόγο προφορικό*, ύψιλον/βιβλία, Αθήνα 2000, σ. 14
- [9] Δημήτρης Δημηρούλης, *Το «Άξιον» της ιστορίας και το «Εστί» της ρητορικής*, περ. Χάρτης, τ. 21-23, Αθήνα, Νοέμβριος 1986.
- [10] Αντρέας Καραντώνης, *Για τον Οδυσσέα Ελύτη*, εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1980.
- [11] Mario Vitti, *Οδυσσέας Ελύτης. Κριτική μελέτη*, Ερμής, Αθήνα 1984
- [12] Μνημονεύετε Οδυσσέα Ελύτη (http://www.enet.gr/online/online_text/c=113,dt=17.03.2006,id=9599768) Ελευθεροτυπία, 17/03/2006, ανακτήθηκε 27 Δεκ. 2008
- [13] Μελοποιημένη ποίηση (<http://www.rhodes.aegean.gr/ptde/mps/logos1/LogPeriodiko/melopiisi.htm>)
- [14] DVD, Σπύρος Σακκάς, Γιώργος Κουρουπός, Μελοποιημένη Ελληνική Ποίηση
- [15] Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας, Ελύτης - Λάγιος, Νταλάρας, Βιτάλη (http://www.dalaras.com/diskoi/albums/o_hlios_o_hliatoras.htm)
- [16] Ηλίας Ανδριόπουλος, Προσανατολισμοί (<http://www.e-orfeas.gr/content/view/650/186>)
- [17] Σολωμός - Ελύτης: μελοποιημένη ποίηση (<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=125714&ct=80>) 3 Σεπτ. 2000, «...ο Ηλίας Ανδριόπουλος διηύθυνε το έργο του «Προσανατολισμοί» σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη», σχετικά με μετάδοση από τη NET συναυλίας που δόθηκε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στην Αίθουσα Φίλων της Μουσικής, στις 11 Ιανουαρίου του 2000, ανακτήθηκε 27 Δεκ. 2008
- [18] Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας, Ελύτης - Ζαράνης, Κοτσιρή Μαρία, Δήμητρα Μπαλκαγιάννη (<http://www.p-zararis.gr/zararis-video.html>)
- [19] Ο Αυγουστος, Ελύτης - Ζαράνης, Κοτσιρή Μαρία, Δήμητρα Μπαλκαγιάννη (<http://www.youtube.com/watch?v=fKPugUcevwq>)

Εξωτερικοί σύνδεσμοι

- Επίσημη ιστοσελίδα των Βραβείων Νομπέλ (http://nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1979/) - Περιέχει σύντομη βιογραφία και την ομιλία του Ελύτη κατά την απονομή του βραβείου Νομπέλ.
- Ο χαιρετισμός του Ελύτη στην απονομή του Νομπέλ (<http://www.patris.gr/articles/45147/12061?PHPSESSID=2b8f0032cb20c2d65b4d2917372d4c39>) - Δημοσίευση στην ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας *Πατρίς*.
- Δημήτρης Δασκαλόπουλος, *Οδυσσέας Ελύτης. Άξιος εστί ο ήλιος ο ηλιάτορας* (http://ta-nea.dolnet.gr/print_article.php?entyp=Α&f=16666&m=N30&aa=1), άρθρο στην εφημερίδα *Τα Νέα*, δημοσίευση 12 Φεβρουαρίου 2000.
- Δ. Ν. Μαρωνίτης, *ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ, Θέματα ποιητικής* (<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=177416&ct=114>), άρθρο στην εφημερίδα "Το Βήμα", 3 Δεκεμβρίου 2006
- Βιογραφία του Ελύτη στην ιστοσελίδα του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου (<http://www.ekebi.gr/1935/detail.asp?ID=169>)
- Αναγνώσεις ποιημάτων του Ελύτη (<http://www.snhell.gr/lections/writer.asp?id=9>) - Από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού
- Αποσπάσματα έργων του (<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=9>) - Από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού
- Jeffrey Carson, *Εμπιστεύτηκε το Άξιον Εστί στην Αριστερά* (http://ta-nea.dolnet.gr/print_article.php?e=Α&f=16603&m=R26&aa=1), άρθρο στην εφημερίδα *Τα Νέα*, δημοσίευση 27 Νοεμβρίου 1999
- Προτεινόμενη βιβλιογραφία (<http://www.culture.gr/2/22/221/22101/221012/listdocs/14.html>) - Από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, προτείνει ο κριτικός λογοτεχνίας Άρης Μπερλής.
- «Ο Ελύτης που γνώρισα» (<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=421544>), άρθρο στον ιστότοπο της εφημερίδας «Το Βήμα», 25 Σεπτεμβρίου 2011.

Ψηφιακό αρχείο ΕΡΤ

- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000008512&tsz=0&autostart=0> Οδυσσέας Ελύτης (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000008512&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047155&tsz=0&autostart=0> Σηματολόγιο του Οδυσσέα Ελύτη (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047155&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047397&tsz=0&autostart=0> Ενενήντα χρόνια από τη γέννηση του Οδυσσέα Ελύτη - Ηράκλειο Κρήτης (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047397&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006690&tsz=0&autostart=0> Της πατρίδας μου πάλι ομοιώθηκα, Οδυσσέας Ελύτης (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006690&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047399&tsz=0&autostart=0> Ηράκλειο Κρήτης - Συναυλία για τον Οδυσσέα Ελύτη (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000047399&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006725&tsz=0&autostart=0> Παρασκήνιο, Γιώργος Σεφέρης - Οδυσσέας Ελύτης, Δύο Νόμπελ στην ελληνική ποίηση (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000006725&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)
- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000074903&tsz=0&autostart=0> Ριμέικ, Οδυσσέας Ελύτης, Γιώργος Σεφέρης - Δύο Νόμπελ, δύο εποχές (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000074903&tsz=0&autostart=0>)

gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000074903&tsz=0&autostart=0) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)

- 20pxllink=<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000072270&tsz=0&autostart=0> Εγκαίνια έκθεσης έργων του ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ στην γκαλερί «Ζουμπουλάκη» παρουσία του ιδίου. (<http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000072270&tsz=0&autostart=0>) (Αρχείο ντοκιμαντέρ της Ε.Ρ.Τ.)

Ηχητικά αρχεία

- Δεκάλεπτο απόσπασμα της ομιλίας του Ελύτη στην Ακαδημία Νόμπελ το 1979 (http://nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1979/elytis-lecture.ram)(Γαλλικά)

Κατηγορία:Γεννήσεις το 1911 Κατηγορία:Θάνατοι το 1996

Κατηγορία:Έλληνες λογοτέχνες Κατηγορία:Έλληνες ποιητές Κατηγορία:Βραβευμένοι με Νόμπελ Λογοτεχνίας

Κατηγορία:Ηρακλειώτες (πόλη) Κατηγορία:Έλληνες νομπελίστες Κατηγορία:Έλληνες κριτικοί της τέχνης

Πηγές άρθρων και Συνεισφέροντες

Οδυσσέας Ελύτης *Πηγή:* <http://el.wikipedia.org/w/index.php?oldid=3945126> *Συνεισφέροντες:* *Αλέξανδρος, Afroditi17, Alaniaris, Ank, ArielGlenn, Atlantia, Badseed, Bibliografos, CommonsDelinker, Costas78, Dada, Daydreamer, Dead3y3, Deyteros, Dionysus, Dipa1965, Diu, Divineale, Egmontaz, EleftheriosKosmas, Elena153, Enzo, Erud, Fallacia83, FocalPoint, Gaius Flavius Grecus, Geilamir, Geraki, Gkastel, Hage, Heima, Herzblut, KAKTOS, Kafroleontas, Kalogeropoulos, Kostisl, Lemur12, Loveless, MARKELLOS, Magioladitis, Materialscientist, Matia.gr, Melipeti, Mik, Mmick66, Nafpaktiakos, Nataly8, Nikosguard, Pplatis, Praxinoa, Pumpie, Sarant, Song Ifor, Sotkil, Sp!ros, T.thanos, Templar52, Tony Esopi, Tot12, Tzavaras, VJSC263IO, Vagrand, Vanakaris, Vasileiosgr, Veron, Wutsje, Αρχίδαμος, Αχρήστης, Γιάννης Κόλλιας, Δνόφος, Ιων, Λεάνδρος, Ογκόλιθος, Παναγιώτης Μπότοης, Πλαστελήνης, 223 ανώνυμες επεξεργασίες

Άδεια

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)